Tematické okruhy na skúšku z predmetu
Základy právnej filozofie I.
(denná a externá forma štúdia)
ak.r. 2023/2024

1. Pojem a predmet právnej filozofie
2. Základné filozofické disciplíny v perspektíve právnej filozofie (definícia a predmet)
3. Analytická a normatívna jurisprudencia (vymedzenie a predmet)
4. Axiologická dimenzia právnej filozofie (určenie základných okruhov skúmania)
5. Právny naturalizmus a právny pozitivizmus (definícia, vymedzenie vzťahu práva a morálky)
6. Podoby a predstavitelia iusnaturalizmu v antickej filozofii
7. Relativizmus a skepticizmus sofistov a ich chápanie vzťahu *nomos* a *fýzis*
8. Sokratove ponímanie dobra, práva a spravodlivosti
9. Právny naturalizmus v interpretácii Platónovho idealizmu
10. Štátoprávne úvahy Platóna
11. Určenie diferencií Platónovej filozofie v *Ústave* a *Zákonoch* vo vzťahu k problematike práva a zákonov
12. Platónove chápanie práva a zákonov v neskoršom období tvorby
13. Aristotelove chápanie práva ako poriadku a „rozumnej miery“
14. Spravodlivosť v Aristotelovom myslení (podstata, druhy) (*viz* primárny text)
15. Filozofia stoickej školy (pojmy: *ataraxia, logos*, *kynizmus, racionálna ontológia, kozmopolis,* otázka slobody a rovnosti)
16. Prirodzené právo v myslení M. T. Ciceróna
17. Cicerónove úvahy o spravodlivosti
18. Rímska právna veda – predstavitelia, základné témy uvažovania, Ulpianove delenie práva
19. Stredoveká filozofia – historické vymedzenie patristiky a scholastiky, základné tézy filozoficko-právnych úvah, predstavitelia jednotlivých etáp
20. Štátoprávne úvahy Augustina Aurelia (*civitas terrena, civitas Dei*)
21. Augustínova koncepcia času (v súvislosti s reálnou podobou sveta – problém dosiahnutia spravodlivosti a spoločenského šťastia)
22. Augustínova koncepcia zla (vo vzťahu k štátoprávnym otázkam)
23. Právo a zákony v Augustínovom uvažovaní (*lex aeterna, lex temporalis*)
24. Právo a zákony v uvažovaní T. Akvinského (*lex aeterna, lex naturalis, inclinationes naturales, ius gentium, leges civiles – viz* primárny text)
25. N. Machiavelli – štátoprávne úvahy; povaha a účel zákonov; *machiavellizmus*; *machiavelliánsky realizmus,* príklad praktických rád panovníkovi
26. Koncept suverenity Jeana Bodina (atribúty suverenity, limity suverenity)
27. Právo a štát v myslení Jeana Bodina (*lex* vs.*ius, ius naturale, ius humanum;* chápanie a interpretácia vlastníckych práv vo vzťahu k suverénovi; formy štátu a vlády, otázka otroctva, etc.)
28. Koncept spoločenskej zmluvy, predstavitelia teórii spoločenskej zmluvy
29. Spoločenská zmluva v uvažovaní T. Hobbesa (predpoklady, atribúty prirodzeného stavu, atribúty suverénnej moci, otázka možnosti mocenskej nespravodlivosti)
30. Spoločenská zmluva v uvažovaní J. Locka (predpoklady, atribúty prirodzeného stavu, prirodzené práva, princíp spoločenského konsenzu, špecifiká spoločenskej zmluvy, otázka možnosti spoločenského nesúhlasu a revolty)

31. Spoločenská zmluva v uvažovaní J. J. Rousseaua (predpoklady, atribúty prirodzeného stavu, zánik prirodzeného stavu -dôvody, koncept *volonté générale*, *volonté générale* a otázka práva, občianske náboženstvo)
32. Teórie deľby moci – ideové predpoklady, predstavitelia
33. Teória deľby moci v uvažovaní J.Locka (dôvody, spôsob deľby moci –*viz* primárny text)
34. Teória deľby moci v uvažovaní J. J. Montesquieuho (dôvody, spôsob deľby moci –*viz* primárny text)
35. Právo a zákony v uvažovaní J. J. Montesquieuho (objasnenie geografického determinizmu vo vzťahu k podobe zákonov)
36. Teória deľby moci v uvažovaní federalistov (*viz* Listy federalistov, najmä List č.10) (*systém bŕzd a protiváh*, deľba moci vo vzťahu k zákonodarnej moci)
37. Fenomén utópie vo filozofii – etymológia pojmu, ideové predpoklady, črty utopických filozofických diel, vzťah utópie a dystópie, predstavitelia utopického myslenia
38. Útópia v diele Thomasa Mora – spoločenské a politické zriadenie, povaha práva a zákonov
39. Útópia v diele Tommasa Campanellu – spoločenské a politické zriadenie, povaha práva a zákonov
40. Útópia v myslení a sociálnom experimente Ch. Fouriera – spoločenské a politické zriadenie (falanga), povaha práva a zákonov
41. Právna filozofia predstaviteľov nemeckej klasickej filozofie – Kant a Hegel
42. Immanuel Kant – tzv.kopernikovký obrat vo filozofii a jeho epistemologické implikácie, *kategorický imperatív*
43. Štátoprávne úvahy I. Kanta (otázky práva a zákonov, ambivalencie človeka ako predpoklad štátu, štát ako realizácia dejinného progresu, vzťah štátu a slobody, idea kozmopolitizmu, koncept spoločenskej zmluvy)
44. Štátoprávne úvahy W.F. Hegela (Hegelova dialektika; dejiny ako realizácia slobody; štátoprávne úvahy – vzťah štátu, morálky a slobody; vzťah jednotlivca a štátu; *objektívny* vs. *subjektívny duch*, subjektívna a objektívna mravnosť)
45. Marxizmus a historický materializmus v právnej filozofii (predstavitelia, predmet uvažovania, povaha historického materializmu)
46. Marxizmus a tzv. *triedny antagonizmus* a *triedny boj*
47. Štátoprávne úvahy marxizmu
48. Základné diela zaoberajúce sa filozoficko-právnou problematikou (korešpondujúce s učivom)

Mgr. Miroslava Klečková, Ph.D.